

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 36. Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення
здоров'я населення**

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність I7 Терапія та реабілітація
освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»
форма(и) здобуття освіти денна

Київ-2025 рік

ЗМІСТ

1	Загальна інформація про навчальну дисципліну	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
2.1	Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	5
2.2	Міждисциплінарні зв'язки:	6
3	Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми	7
4	Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	7
5	Структура та обсяг навчальної дисципліни	8
5.1	Тематика семінарських занять	10
5.2	Тематика практичних занять	12
5.3	Тематика лабораторних занять	15
5.4	Тематика самостійної роботи здобувачів	15
6	Інформація про індивідуальне завдання	16
7	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	17
8	Політика дисципліни	18
9	Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача	20
9.1	Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.	20
9.2	Методи контролю та оцінювання	20
9.3	Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.	21
9.4	Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.	24
9.5	Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті	24
10	Рекомендовані джерела інформації	25

1 Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення, ОКЗ6
1.2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8-й семестр
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин, в тому числі:	120
● аудиторні години	46
лекції	14
семінарські	14
практичні	18
● самостійна робота	74
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
1.6. Інформація про консультації	Згідно затвердженого графіка консультацій
1.7. Мова викладання	українська
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	кандидат біологічних наук, доцент Коваленко Вікторія Володимирівна
1.9. Контактна інформація викладача	kovalenko.viktoriiia@tnu.edu.ua

2 Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни.

Навчальна дисципліна «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти спеціальності І7 Терапія та реабілітація системного розуміння громадського здоров'я як складової сучасної системи охорони здоров'я та реабілітації. Дисципліна розкриває роль фізичного терапевта у збереженні, зміцненні, покращенні та відновленні здоров'я населення на індивідуальному та популяційному рівнях.

У межах дисципліни вивчаються теоретичні та організаційні засади громадського здоров'я, детермінанти здоров'я населення, методи оцінювання його стану, підходи до профілактики захворювань і зміцнення здоров'я, а також принципи організації, управління та моніторингу програм громадського здоров'я. Значна увага приділяється інтеграції фізичної терапії та реабілітації у систему громадського здоров'я, зокрема при хронічних і неінфекційних захворюваннях, у процесах старіння населення, при психічних порушеннях та в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій.

Дисципліна орієнтована на формування здатності майбутніх фізичних терапевтів застосовувати принципи громадського здоров'я у професійній діяльності, брати участь у профілактичних, реабілітаційних і просвітницьких програмах, працювати у мультидисциплінарних командах та сприяти підвищенню якості життя населення. Навчальний матеріал поєднує теоретичні знання з практичними аспектами професійної діяльності фізичного терапевта в системі громадського здоров'я.

2.1 Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» є формування у здобувачів вищої освіти спеціальності І7 Терапія та реабілітація системного уявлення про громадське здоров'я як складову системи охорони здоров'я та реабілітації, а також набуття здатності застосовувати принципи, підходи та інструменти громадського здоров'я у професійній діяльності фізичного терапевта з метою збереження, покращення та відновлення здоров'я населення.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів з теоретичними та організаційними засадами громадського здоров'я;
- формування розуміння ролі та місця фізичної терапії і реабілітації у системі громадського здоров'я;
- вивчення детермінант здоров'я населення та підходів до оцінювання його стану, функціонального статусу і якості життя;
- засвоєння принципів профілактики захворювань та зміцнення здоров'я з урахуванням можливостей фізичної терапії;

– опанування основ організації, управління та моніторингу програм громадського здоров'я;

– розвиток умінь застосовувати громадсько-орієнтовані реабілітаційні підходи у роботі з різними групами населення, зокрема при хронічних і неінфекційних захворюваннях, у процесах старіння, при психічних порушеннях та в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій.

2.2 Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити:

ОК 6. Здоров'язбереження та психологічна безпека

ОК 9. Педагогіка і психологія

ОК 10. Анатомія та фізіологія людини

ОК 14. Основи фізичної терапії. Вступ до спеціальності

ОК 20. Професійна етика та комунікативна культура

Постреквізити:

ОК 30. Преформовані фізичні чинники і курортологія

ОК 32. Основи спортивної медицини

ОК 33. Організація надання реабілітаційної допомоги особам з особливими потребами

ОК 38. Організація реабілітаційних заходів постраждалим внаслідок бойових дій

Формат проведення дисципліни

Навчальна дисципліна «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» викладається у змішаному форматі з поєднанням очного та дистанційного навчання. Освітній процес організовується з використанням лекційних, семінарських і практичних занять.

Лекційні заняття спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти системного теоретичного уявлення про громадське здоров'я, його роль у системі охорони здоров'я та реабілітації, а також місце фізичного терапевта у процесах збереження, покращення та відновлення здоров'я населення.

Семінарські заняття проводяться з метою поглиблення та закріплення теоретичного матеріалу, розвитку аналітичного мислення, умінь аргументовано висловлювати власну позицію та брати участь у професійному обговоренні. Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування на семінарських заняттях.

Практичні заняття орієнтовані на формування практичних навичок застосування принципів громадського здоров'я у професійній діяльності фізичного терапевта, виконання практичних робіт відповідно до тем дисципліни, аналіз ситуаційних завдань та розробку реабілітаційно-профілактичних рішень на рівні громади.

Проміжний контроль знань здійснюється у формі тестування після завершення кожного модуля. Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі заліку.

У процесі вивчення дисципліни передбачено виконання індивідуальних навчальних завдань, зокрема: підготовка двох рефератів за темами 1.2 та 2.1; підготовка двох презентацій за темами 1.1 та 1.4; виконання чотирьох практичних завдань (ситуативних кейсів) за темами 1.3, 2.2, 2.3 та 2.4.

У межах змішаного формату навчання для організації дистанційної взаємодії та підтримки освітнього процесу використовуються платформи Google Meet для проведення онлайн-занять та консультацій, а також Google Classroom для розміщення навчальних матеріалів, виконання і подання завдань, зворотного зв'язку та контролю результатів навчання.

3 Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

ІК1 Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 05. Здатність використовувати Інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність використовувати Інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК07. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи.

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій

населення України.

СК8. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя.

4 Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми

Шифр РН	Програмні результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики / методи оцінювання
РН01	Використовувати рухову активність як інструмент зміцнення та збереження індивідуального і громадського здоров'я, обґрунтувати її роль у профілактичних та реабілітаційних програмах на рівні громади	Лекції, семінарські заняття з аналізом ролі рухової активності у громадському здоров'ї, практичні заняття з розробки профілактичних і реабілітаційних заходів, виконання практичних робіт за темами 1.3, 2.2, 2.3, 2.4	Усне опитування на семінарських заняттях, оцінювання практичних робіт, тестування після кожного модуля, підсумковий залік
РН03	Дотримуватися норм професійної етики та принципів доброчесності у діяльності фізичного терапевта в системі громадського здоров'я, здійснювати професійне спілкування з урахуванням етичних і соціальних аспектів	Лекції, семінарські заняття з обговоренням етичних ситуацій у громадському здоров'ї та реабілітації, аналіз професійних кейсів, самостійне опрацювання навчальних матеріалів	Усне опитування на семінарських заняттях, тестування після модулів, оцінювання участі в обговореннях, підсумковий залік
РН04	Вести професійну документацію, пов'язану з плануванням, реалізацією та оцінюванням заходів у системі громадського здоров'я та реабілітації	Лекції, семінарські заняття з аналізом прикладів професійної документації, практичні заняття з виконання завдань аналітичного характеру, самостійна робота	Усне опитування, оцінювання виконання письмових завдань і рефератів за темами 1.2 та 2.1, тестування після кожного модуля, підсумковий залік
РН06	Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.	лекції з елементами проблемного викладу семінарські заняття (дискусії, обговорення кейсів) аналіз нормативно-правових документів у сфері охорони здоров'я	Усне опитування на семінарських заняттях, оцінювання презентацій, тестування після кожного модуля, підсумковий залік

PH13	Проводити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом, родиною та мультидисциплінарною командою.	Лекційні заняття з розкриттям принципів пацієнтоцентричності; практичні заняття з аналізу клінічних ситуацій та комунікації з пацієнтом.	Усні опитування, модульне тестування, екзамен.
PH16	Здійснювати ефективну професійну комунікацію у різних формах	Семинарські заняття з обговорення клінічних випадків; групова робота; презентація результатів виконаних завдань; комунікація у змішаному форматі навчання	Усне опитування; оцінювання презентації; поточний контроль участі в обговореннях; екзамен
PH 19	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, аналізувати досвід колег	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, робота з рекомендованими джерелами	Поточний контроль, тестування

5 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	усього годин	денна форма навчання			
		Л	Сем	Пр	СР
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	58	6	8	8	36
Тема 1.1. Громадське здоров'я як складова системи охорони здоров'я та реабілітації Поняття громадського здоров'я, його становлення та сучасні підходи. Основні функції системи громадського здоров'я. Місце громадського здоров'я у системі охорони здоров'я та реабілітації. Роль фізичного терапевта у збереженні, покращенні та відновленні здоров'я населення. Міждисциплінарна взаємодія у системі громадського здоров'я	14	1	2	2	9
Тема 1.2. Детермінанти здоров'я населення та оцінювання його стану Біологічні, соціальні, економічні, екологічні та поведінкові детермінанти здоров'я. Вплив способу життя та рівня рухової активності на здоров'я населення. Основні показники громадського здоров'я, функціонального стану та якості життя. Нерівності у здоров'ї та їх значення для планування реабілітаційних і профілактичних заходів	14	1	2	2	9
Тема 1.3. Профілактика захворювань в системі громадського здоров'я Первинна, вторинна та третинна профілактика.	15	2	2	2	9

1	2	3	4	5	6
Профілактика неінфекційних захворювань. Значення фізичної активності, рухових програм і реабілітаційних втручань у профілактиці порушень здоров'я. Участь фізичного терапевта у реалізації профілактичних програм та санітарно-просвітницької діяльності серед різних груп населення					
Тема 1.4. Організація, управління та моніторинг у системі громадського здоров'я Структура та принципи функціонування системи громадського здоров'я. Планування, реалізація та оцінювання ефективності програм громадського здоров'я. Моніторинг показників здоров'я населення та функціонального стану. Етичні та професійні аспекти діяльності фахівців у сфері громадського здоров'я та реабілітації	15	2	2	2	9
МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я У ПРОЦЕСАХ ПОКРАЩЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	62	8	6	10	38
Тема 2.1. Роль фізичної терапії у системі громадського здоров'я при хронічних і неінфекційних захворюваннях Тягар хронічних і неінфекційних захворювань у структурі громадського здоров'я. Роль фізичної терапії та реабілітації у зниженні функціональних обмежень і покращенні якості життя. Реабілітаційні програми у громаді. Довготривалий супровід осіб із хронічними станами	15	2	2	2	9
Тема 2.2. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах старіння населення і зростання функціональних обмежень Демографічні зміни та їх вплив на громадське здоров'я. Профілактика функціональної залежності, інвалідизації та падінь. Роль фізичної терапії у підтримці активного довголіття. Реабілітаційні та профілактичні програми для осіб похилого віку на рівні громади	15	2		4	9
Тема 2.3. Психічне здоров'я населення та мультидисциплінарна реабілітація Психічне здоров'я як складова громадського здоров'я. Вплив психосоціальних чинників на функціональний стан людини. Роль фізичної терапії у мультидисциплінарних програмах підтримки психічного здоров'я. Значення рухової активності та реабілітаційних втручань у відновленні психоемоційного стану	16	2	2	2	10
Тема 2.4. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій Вплив епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій на здоров'я населення та функціональний стан людини. Основи епідемічної безпеки та громадського реагування. Реабілітаційні потреби різних груп населення у післякризовий період. Роль фізичного терапевта у	16	2	2	2	10

1	2	3	4	5	6
програмах відновлення здоров'я та працездатності на рівні громади					
РАЗОМ	120	14	14	18	74
<i>годин</i>					
<i>кредитів</i>	4				
Підсумковий (семестровий) контроль	залік				

5.1 Тематика семінарських занять

П/н	Теми семінарських занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	<p>Тема 1.1. Громадське здоров'я як складова системи охорони здоров'я та реабілітації Семінарське заняття 1 Мета семінарського заняття: поглибити розуміння сутності громадського здоров'я та його місця у системі охорони здоров'я і реабілітації, сформувані усвідомлення ролі фізичного терапевта у процесах збереження, покращення та відновлення здоров'я населення. Зміст семінарського заняття: обговорення сучасних підходів до трактування громадського здоров'я; аналіз місця фізичної терапії та реабілітації у системі громадського здоров'я; дискусія щодо міждисциплінарної взаємодії у сфері охорони здоров'я; заслуховування та обговорення презентацій за темою</p>	2
2.	<p>Тема 1.2. Детермінанти здоров'я населення та оцінювання його стану Семінарське заняття 2 Мета семінарського заняття: сформувані здатність аналізувати вплив біологічних, соціальних, економічних, екологічних і поведінкових чинників на здоров'я населення та оцінювати їх значення для планування реабілітаційних і профілактичних заходів. Зміст семінарського заняття: обговорення детермінант здоров'я та їх взаємозв'язку; аналіз показників громадського здоров'я, функціонального стану та якості життя; розгляд проблем нерівності у здоров'ї та їх наслідків; обговорення матеріалів рефератів за темою</p>	2
3.	<p>Тема 1.3. Профілактика захворювань в системі громадського здоров'я Семінарське заняття 3 Мета семінарського заняття: поглибити знання щодо профілактичних підходів у громадському здоров'ї та сформувані розуміння ролі фізичної терапії у первинній, вторинній і третинній профілактиці захворювань. Зміст семінарського заняття: обговорення рівнів профілактики захворювань;</p>	2

П/н	Теми семінарських занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	аналіз ролі рухової активності у профілактиці неінфекційних захворювань; дискусія щодо участі фізичного терапевта у профілактичних програмах; усне опитування та обговорення практичних підходів до профілактики	
4.	Тема 1.4. Організація, управління та моніторинг у системі громадського здоров'я Семінарське заняття 4 <i>Мета семінарського заняття:</i> сформувані уявлення про принципи організації, управління та моніторингу програм громадського здоров'я, а також про професійну та етичну відповідальність фізичного терапевта у цій системі. <i>Зміст семінарського заняття:</i> обговорення структури та функціонування системи громадського здоров'я; аналіз підходів до моніторингу стану здоров'я населення; дискусія щодо етичних аспектів діяльності фахівців у сфері громадського здоров'я; заслуховування та обговорення презентацій за темою	2
5.	Тема 2.1. Роль фізичної терапії у системі громадського здоров'я при хронічних і неінфекційних захворюваннях Семінарське заняття 5 <i>Мета семінарського заняття:</i> сформувані розуміння ролі фізичної терапії та реабілітації у зниженні тягаря хронічних і неінфекційних захворювань та покращенні якості життя населення. <i>Зміст семінарського заняття:</i> обговорення проблеми хронічних і неінфекційних захворювань у громадському здоров'ї; аналіз можливостей реабілітаційних програм у громаді; дискусія щодо довготривалого супроводу осіб із хронічними станами; обговорення матеріалів рефератів за темою	2
6.	Тема 2.3. Психічне здоров'я населення та мультидисциплінарна реабілітація Семінарське заняття 6 <i>Мета семінарського заняття:</i> поглибити розуміння значення психічного здоров'я у структурі громадського здоров'я та ролі фізичної терапії у мультидисциплінарних реабілітаційних програмах. <i>Зміст семінарського заняття:</i> обговорення психосоціальних чинників, що впливають на здоров'я населення; аналіз ролі рухової активності у підтримці психічного здоров'я; дискусія щодо взаємодії фізичного терапевта з іншими фахівцями; усне опитування та обговорення професійних ситуацій	2

П/н	Теми семінарських занять	Кількість годин
		Очна (денна)
7.	<p>Тема 2.4. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій</p> <p>Семінарське заняття 7</p> <p><i>Мета семінарського заняття:</i> сформувати розуміння впливу кризових ситуацій на здоров'я населення та ролі фізичного терапевта у процесах відновлення здоров'я і функціонального стану на рівні громади.</p> <p><i>Зміст семінарського заняття:</i> обговорення наслідків епідемій і надзвичайних ситуацій для громадського здоров'я; аналіз реабілітаційних потреб різних груп населення у післякризовий період; дискусія щодо професійної ролі фізичного терапевта в умовах криз; усне опитування та підсумкове обговорення</p>	2
	Всього	14

5.2 Тематика практичних занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	<p>Тема 1.1. Громадське здоров'я як складова системи охорони здоров'я та реабілітації</p> <p>Практичне заняття №1</p> <p><i>Мета заняття:</i> сформувати у здобувачів вищої освіти практичне розуміння місця фізичного терапевта в системі громадського здоров'я та його ролі у збереженні, покращенні й відновленні здоров'я населення.</p> <p><i>Зміст заняття:</i> – аналіз функцій фізичного терапевта у системі громадського здоров'я; – розгляд прикладів участі фізичного терапевта у громадсько-орієнтованих програмах; – аналіз міждисциплінарної взаємодії у сфері охорони здоров'я; – розв'язання ситуаційних професійно орієнтованих завдань</p>	2
2.	<p>Тема 1.2. Детермінанти здоров'я населення та оцінювання його стану</p> <p>Практичне заняття №2</p> <p><i>Мета заняття:</i> навчити здобувачів аналізувати детермінанти здоров'я населення та використовувати результати оцінювання функціонального стану і якості життя для планування реабілітаційних і профілактичних заходів.</p> <p><i>Зміст заняття:</i> – аналіз біологічних, соціальних, економічних та поведінкових детермінант здоров'я; – робота з умовними показниками громадського здоров'я та якості життя;</p>	2

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	– інтерпретація результатів оцінювання стану здоров'я населення; – підготовка аналітичних висновків для реабілітаційної практики	
3.	Тема 1.3. Профілактика захворювань в системі громадського здоров'я Практичне заняття №3 <i>Мета заняття:</i> сформувати практичні навички розробки профілактичних заходів із використанням рухової активності та реабілітаційних підходів у системі громадського здоров'я. <i>Зміст заняття:</i> – аналіз рівнів профілактики захворювань; – розробка прикладів профілактичних програм для різних груп населення; – обґрунтування застосування рухової активності у профілактиці неінфекційних захворювань; – виконання практичної роботи за темою	2
4.	Тема 1.4. Організація, управління та моніторинг у системі громадського здоров'я Практичне заняття №4 <i>Мета заняття:</i> навчити застосовувати основи організації, управління та моніторингу програм громадського здоров'я з урахуванням реабілітаційної складової. <i>Зміст заняття:</i> – аналіз структури програм громадського здоров'я; – визначення показників оцінювання ефективності реабілітаційних заходів; – розгляд прикладів моніторингу стану здоров'я населення; – аналіз професійної документації у сфері громадського здоров'я	2
5.	Тема 2.1. Роль фізичної терапії у системі громадського здоров'я при хронічних і неінфекційних захворюваннях Практичне заняття №5 <i>Мета заняття:</i> сформувати здатність планувати реабілітаційні заходи для осіб із хронічними і неінфекційними захворюваннями в умовах громади. <i>Зміст заняття:</i> – аналіз медико-соціальних наслідків хронічних захворювань; – планування реабілітаційних втручань для осіб із функціональними обмеженнями; – визначення ролі фізичного терапевта у довготривалому супроводі пацієнтів; – виконання аналітичних завдань за темою	2
6.	Тема 2.2. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах старіння населення і зростання функціональних обмежень Практичне заняття №6 <i>Мета заняття:</i> сформувати практичні навички оцінювання функціонального стану осіб похилого віку та планування реабілітаційно-профілактичних заходів у громаді.	4

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<p>Зміст заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз вікових змін та їх впливу на функціональний стан; – визначення факторів ризику функціональної залежності та падінь; – планування профілактичних і реабілітаційних програм для осіб похилого віку; – виконання практичної роботи за темою. <p>Практичне заняття №7</p> <p>Мета заняття: навчити застосовувати реабілітаційні підходи для підтримки активного довголіття та зниження ризику інвалідизації.</p> <p>Зміст заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розробка програм рухової активності для осіб похилого віку; – аналіз ролі фізичного терапевта у підтримці незалежності пацієнтів; – розбір типових професійних ситуацій; – виконання практичної роботи за темою 	
7.	<p>Тема 2.3. Психічне здоров'я населення та мультидисциплінарна реабілітація</p> <p>Практичне заняття №8</p> <p>Мета заняття: сформувані практичні навички участі фізичного терапевта у мультидисциплінарних програмах підтримки та відновлення психічного здоров'я.</p> <p>Зміст заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз психосоціальних чинників, що впливають на здоров'я населення; – визначення ролі рухової активності у підтримці психоемоційного стану; – розбір міждисциплінарних клінічних ситуацій; – виконання практичної роботи за темою 	2
8.	<p>Тема 2.4. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій</p> <p>Практичне заняття №9</p> <p>Мета заняття: сформувані здатність планувати реабілітаційні заходи для різних груп населення в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій.</p> <p>Зміст заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз наслідків кризових ситуацій для здоров'я населення; – визначення реабілітаційних потреб постраждалих груп; – розробка прикладів відновних програм на рівні громади; – виконання практичної роботи за темою 	2
	Всього	18

5.3 Тематика лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

5.4 Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин
1	Тема 1.1. Громадське здоров'я як складова системи охорони здоров'я та реабілітації	Самостійне опрацювання лекційного матеріалу; узагальнення основних понять і підходів до громадського здоров'я; підготовка та оформлення презентації за темою	9
2	Тема 1.2. Детермінанти здоров'я населення та оцінювання його стану	Опрацювання навчальних і науково-методичних матеріалів; аналіз впливу детермінант здоров'я; підготовка та оформлення реферату за темою	9
3	Тема 1.3. Профілактика захворювань в системі громадського здоров'я	Самостійне вивчення навчальних матеріалів; аналіз профілактичних підходів; виконання аналітичної практичної роботи з використанням рухової активності	9
4	Тема 1.4. Організація, управління та моніторинг у системі громадського здоров'я	Опрацювання теоретичних джерел; аналіз принципів управління та моніторингу; підготовка та оформлення презентації за темою	9
5	Тема 2.1. Роль фізичної терапії у системі громадського здоров'я при хронічних і неінфекційних захворюваннях	Самостійне опрацювання навчальних матеріалів; аналіз тягаря хронічних захворювань; підготовка та оформлення реферату за темою	9
6	Тема 2.2. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах старіння населення і зростання функціональних обмежень	Вивчення навчальних і науково-методичних матеріалів; аналіз проблем старіння населення; виконання практичної роботи з планування реабілітаційно-профілактичних заходів	9
7	Тема 2.3. Психічне здоров'я населення та мультидисциплінарна реабілітація	Самостійне опрацювання теоретичних джерел; аналіз психосоціальних чинників здоров'я; виконання практичної роботи з обґрунтування мультидисциплінарних підходів	10
8	Тема 2.4. Громадське здоров'я та реабілітація в умовах епідемій, надзвичайних і кризових ситуацій	Аналіз навчальної літератури; систематизація знань щодо кризових впливів на здоров'я населення; виконання практичної роботи з планування відновних заходів	10
	Всього		74

6 Інформація про індивідуальне завдання

Робочою програмою дисципліни «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» передбачено виконання

індивідуальних навчальних завдань як складової поточного контролю. Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів вищої освіти, розвиток аналітичного та клінічного мислення, а також формування практичних умінь застосування принципів громадського здоров'я у професійній діяльності фізичного терапевта.

Індивідуальна робота реалізується у формах практичних завдань (ситуативних кейсів), рефератів і презентацій відповідно до тематики дисципліни та логіки її змістових модулів.

6.1 Практичні завдання (ситуативні кейси)

1. Аналіз ролі рухової активності у профілактиці захворювань та зміцненні громадського здоров'я.
2. Обґрунтування участі фізичного терапевта у профілактичних програмах для різних груп населення.
3. Оцінка функціональних обмежень осіб похилого віку та визначення реабілітаційних потреб на рівні громади.
4. Аналіз можливостей фізичної терапії у підтримці активного довголіття та профілактиці падінь.
5. Оцінка ролі рухової активності у програмах підтримки психічного здоров'я населення.
6. Аналіз мультидисциплінарних підходів до реабілітації осіб із психосоціальними порушеннями.
7. Визначення реабілітаційних потреб населення в умовах епідемій та надзвичайних ситуацій.
8. Аналіз ролі фізичного терапевта у післякризових програмах відновлення здоров'я населення.
9. Оцінка етичних та професійних аспектів діяльності фізичного терапевта у системі громадського здоров'я.
10. Узагальнення сучасних підходів до інтеграції фізичної терапії у програми громадського здоров'я.

6.2 Орієнтовні теми рефератів

1. Детермінанти здоров'я населення та їх значення для планування реабілітаційних і профілактичних заходів.
2. Роль фізичної терапії у системі громадського здоров'я при хронічних і неінфекційних захворюваннях.
3. Вплив способу життя та рухової активності на стан громадського здоров'я.
4. Нерівності у здоров'ї населення та шляхи їх подолання засобами фізичної терапії.

5. Значення громадсько-орієнтованих реабілітаційних програм у покращенні якості життя населення.

6.3 Орієнтовні теми презентацій

1. Громадське здоров'я як складова системи охорони здоров'я та реабілітації.
2. Роль фізичного терапевта у системі громадського здоров'я.
3. Організація та функціонування системи громадського здоров'я.
4. Моніторинг та оцінювання програм громадського здоров'я.
5. Етичні аспекти професійної діяльності фізичного терапевта у громадському здоров'ї.

7 Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

Реалізація навчальної дисципліни «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» забезпечується комплексом навчально-методичних, інформаційних і технічних ресурсів, необхідних для організації освітнього процесу у лекційній, семінарській та практичній формах, з урахуванням змішаного формату навчання.

До засобів навчання належать навчально-методичні матеріали дисципліни, зокрема робоча програма, силабус, конспекти лекцій, методичні рекомендації до семінарських і практичних занять, а також дидактичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. У навчальному процесі використовуються мультимедійні засоби, включно з презентаціями, відеоматеріалами, інфографікою, схемами та ілюстративними матеріалами, що забезпечують наочність і структурованість подання навчального матеріалу.

Освітній процес підтримується комп'ютерною технікою з доступом до мережі Інтернет та цифровими інструментами для організації дистанційної і синхронної взаємодії. Проведення онлайн-занять, консультацій і групових обговорень здійснюється з використанням платформи Google Meet, тоді як розміщення навчальних матеріалів, індивідуальних завдань, тестів, а також зворотний зв'язок і оцінювання результатів навчання забезпечуються через платформу Google Classroom.

Для організації практичних занять застосовуються навчальні кейси, ситуаційні та аналітичні завдання, матеріали для моделювання профілактичних і реабілітаційних програм у системі громадського здоров'я, а також зразки професійної документації та методичні матеріали, що ілюструють діяльність фізичного терапевта на рівні громади.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюються з використанням тестових матеріалів для проміжного контролю, індивідуальних навчальних завдань (практичних робіт, рефератів, презентацій), а також засобів усного опитування на семінарських заняттях.

Сукупність ресурсів забезпечує умови для формування професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів та ефективного поєднання теоретичної підготовки з практичним опануванням змісту дисципліни в очному й дистанційному форматах.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма навчальної дисципліни
- 2) Силабус дисципліни
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі,

8 Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	У межах опанування дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, що передбачають самостійне виконання всіх видів навчальних робіт. Подані завдання мають відображати особистий рівень засвоєння навчального матеріалу, сформованість аналітичного мислення та здатність до узагальнення. Порушення вимог академічної доброчесності, зокрема плагіат або інші форми недоброчесної поведінки, є підставою для незарахування відповідного виду роботи.
Використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань з дисципліни	Інструменти штучного інтелекту можуть застосовуватися як допоміжний ресурс для орієнтації в тематиці, уточнення понять або структурування матеріалу. Водночас кінцевий результат виконання завдання повинен бути результатом самостійної роботи здобувача з обов'язковим критичним осмисленням і доопрацюванням отриманої інформації. Подання матеріалів без власного внеску не допускається.
Використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Під час підготовки навчальних завдань дозволяється використання матеріалів із відкритих інформаційних джерел за умови дотримання правил академічної доброчесності. Усі запозичені ідеї, твердження або дані мають супроводжуватися належним посиланням на першоджерела відповідно до встановлених вимог.
Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	У процесі навчання здобувачі вищої освіти повинні керуватися нормами професійної етики та деонтології, дотримуватися принципів поваги, толерантності й академічної культури. Очікується коректна та відповідальна поведінка під час взаємодії з викладачами та іншими учасниками освітнього процесу.
Відвідування	Відвідування лекційних, семінарських і практичних занять є важливою умовою досягнення результатів навчання з дисципліни. У разі відсутності з поважних причин здобувач вищої освіти повинен завчасно повідомити викладача та виконати визначені завдання для опрацювання пропущеного матеріалу.
Дедлайни	Навчальні завдання виконуються і подаються у строки, визначені робочою програмою дисципліни та викладачем.

	Порушення встановлених термінів без обґрунтованих причин може впливати на результати оцінювання або стати підставою для незарахування відповідного завдання.
Визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Результати навчання, здобуті в інших закладах вищої освіти або в межах програм академічної мобільності, можуть бути визнані та зараховані за умови їх відповідності результатам навчання з дисципліни та згідно з чинними нормативними документами Університету.
Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Результати навчання, набуті у процесі неформальної або інформальної освіти, можуть бути зараховані за умови підтвердження їх відповідності результатам навчання з дисципліни та відповідно до встановленого в Університеті порядку (платформи: Physiopedia Plus, Академія НСЗУ, Prometheus)
Порядок відпрацювання пропущених занять	Пропущені з поважних причин заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню. Форми та строки відпрацювання визначаються викладачем і можуть передбачати виконання індивідуальних завдань, підготовку письмових матеріалів або усний захист.
Оцінювання	Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється на основі затверджених критеріїв з урахуванням результатів поточного контролю, проміжного тестування за модулями та підсумкового контролю з дисципліни.

9 Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

9.1 Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Контроль результатів навчання з дисципліни «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» здійснюється систематично протягом усього періоду її вивчення та передбачає поєднання поточного, проміжного і підсумкового контролю. Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни проводиться у формі заліку.

Поточний контроль спрямований на перевірку рівня засвоєння теоретичного матеріалу, активності здобувачів вищої освіти під час занять та сформованості умінь застосовувати знання з громадського здоров'я у професійній діяльності фізичного терапевта. Він реалізується під час семінарських і практичних занять, а також у процесі перевірки результатів самостійної та індивідуальної роботи.

У межах поточного контролю враховуються усні відповіді на семінарських заняттях, результати виконання і захисту практичних робіт, оцінювання презентацій та рефератів, підготовлених відповідно до тематики дисципліни. Важливим елементом контролю є також проміжний контроль,

який здійснюється у формі тестування після завершення кожного модуля та дає змогу оцінити рівень системності засвоєння навчального матеріалу.

Результати поточного і проміжного контролю, а також виконання самостійної та індивідуальної роботи враховуються при формуванні підсумкової семестрової оцінки. Здобувач вищої освіти, який за сукупністю результатів не набрав мінімально необхідної кількості балів (60 балів), вважається таким, що не виконав вимоги навчальної дисципліни та має академічну заборгованість.

9.2 Методи контролю та оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється з використанням комплексу методів контролю, що дозволяють всебічно оцінити рівень сформованості програмних результатів навчання з дисципліни. При цьому увага приділяється не лише відтворенню теоретичних знань, а й здатності аналізувати проблеми громадського здоров'я та обґрунтовувати професійні рішення у сфері фізичної терапії та реабілітації.

До основних методів контролю належать усне опитування під час семінарських занять, оцінювання виконання практичних робіт, перевірка аналітичних і письмових завдань, а також оцінювання презентацій і рефератів. Проміжний контроль знань здійснюється шляхом тестування після кожного модуля, що забезпечує перевірку логічної послідовності та цілісності засвоєння навчального матеріалу.

Застосування різних методів оцінювання дає змогу визначити рівень готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності у системі громадського здоров'я, їх здатність до аналітичного мислення, аргументованого вибору реабілітаційно-профілактичних підходів та дотримання професійних і етичних стандартів. Такий підхід забезпечує об'єктивність, прозорість і відповідність оцінювання цілям та змісту навчальної дисципліни.

9.3 Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з дисципліни «Громадське здоров'я в системі покращення та відновлення здоров'я населення» здійснюється з урахуванням змісту дисципліни, форм організації освітнього процесу та очікуваних програмних результатів навчання. Критерії оцінювання спрямовані на перевірку рівня засвоєння теоретичних основ громадського здоров'я, здатності аналізувати стан здоров'я населення, обґрунтовувати профілактичні й реабілітаційні заходи та застосовувати їх у професійній діяльності фізичного терапевта.

Оцінювання захисту презентацій, рефератів, аналітичних та узагальнювальних робіт

1 бал – завдання виконано поверхнево; зміст не повною мірою відповідає темі; матеріал подано без логічної структури; відсутні узагальнення й висновки; допущені істотні помилки у тлумаченні понять громадського здоров'я; здобувач не може аргументувати подані положення під час захисту роботи.

2 бали – завдання виконано в основному правильно; ключові аспекти теми розкрито, однак без достатньої глибини аналізу; структура роботи наявна, проте потребує доопрацювання; допускаються окремі неточності у використанні термінології або формулюванні висновків; аргументація під час захисту є частковою.

3 бали – завдання виконано повністю та відповідає заявленій темі; матеріал викладено логічно і послідовно; продемонстровано розуміння принципів громадського здоров'я та ролі фізичної терапії; використано коректну фахову термінологію; зроблено обґрунтовані висновки; здобувач упевнено відповідає на запитання та аргументує власну позицію.

Оцінювання усних відповідей під час практичних і семінарських занять

1 бал – відповідь фрагментарна, несистемна; основні поняття визначено неточно; відсутнє розуміння взаємозв'язків між темами дисципліни.

2 бали – відповідь у цілому правильна, але недостатньо розгорнута; окремі положення подано без належного пояснення; допускаються неточності у формулюваннях; використовується базова професійна термінологія.

3 бали – відповідь повна, логічно структурована та аргументована; основні поняття розкрито коректно; здобувач демонструє розуміння ролі фізичної терапії у системі громадського здоров'я та здатність аналізувати навчальний матеріал.

Оцінювання доповнень до відповідей

1 бал – доповнення має описовий характер, не містить аналізу або обґрунтування значущості розглянутого аспекту для громадського здоров'я.

2 бали – доповнення є змістовним, логічно пов'язаним з основною відповіддю, містить приклад або пояснення практичного значення розглянутого питання для діяльності фізичного терапевта.

Критерії оцінювання практичних завдань (ситуативних кейсів)

Оцінювання практичних робіт здійснюється з урахуванням здатності здобувача аналізувати ситуації у сфері громадського здоров'я, визначати реабілітаційні та профілактичні потреби населення, обґрунтовувати вибір втручань і дотримуватися професійних та етичних принципів.

4 бали – практичну роботу виконано самостійно та у повному обсязі; ситуацію проаналізовано комплексно; запропоновані заходи є доцільними, обґрунтованими та спрямованими на покращення здоров'я населення; рішення логічно пов'язані з функціональним станом і умовами життя цільових груп; здобувач переконливо захищає роботу.

3 бали – практичне завдання виконано правильно, проте аналіз ситуації або висновки мають окремі неточності; загальна логіка збережена; обґрунтування запропонованих заходів є достатнім, але не повністю розгорнутим.

2 бали – завдання виконано частково; аналіз поверхневий; допущені помилки у визначенні пріоритетів або виборі профілактичних і реабілітаційних заходів; під час захисту здобувач відчуває труднощі з поясненням власних рішень.

1 бал – практичну роботу виконано неповністю; запропоновані рішення є необґрунтованими або не відповідають принципам громадського здоров'я; відсутнє розуміння професійної ролі фізичного терапевта у громаді.

Запропоновані критерії забезпечують об'єктивне, прозоре та послідовне оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з урахуванням змісту дисципліни, форм навчання та її професійної спрямованості.

Критерії оцінювання презентації, доповідей, рефератів, схем

Таблиця 5

Критерії оцінювання презентації, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
4–5 балів	Мета роботи чітко сформульована, безпосередньо пов'язана з тематикою громадського здоров'я та роллю фізичної терапії у збереженні й відновленні здоров'я населення; завдання логічні та повністю реалізовані	Висновки є обґрунтованими, логічно впливають зі змісту роботи, демонструють розуміння взаємозв'язку між детермінантами здоров'я, профілактичними заходами та реабілітаційними втручаннями	Ключові положення відібрані доречно, відображають сутність теми, підкреслюють значення громадського підходу та професійної діяльності фізичного терапевта	Робота має чітку, логічно вибудовану структуру; матеріал подано послідовно, з аргументованими переходами між розділами та узагальненням основних результатів
2–3 бали	Мета загалом відповідає темі, однак сформульована	Висновки сформульовані, проте не завжди достатньо	Ключові положення визначені, але подані	Загальна структура роботи збережена, однак наявні логічні

	недостатньо конкретно або реалізована частково; окремі завдання розкриті поверхово	пов'язані з поставленою метою або містять обмежене обґрунтування з позицій громадського здоров'я	фрагментарно, без чіткого акценту на практичному значенні для системи охорони здоров'я та реабілітації	неточності або нерівномірний розподіл матеріалу між розділами
1 бал	Мета сформульована нечітко або не відповідає темі; зміст роботи не орієнтований на завдання дисципліни	Висновки мають загальний або декларативний характер, не відображають змісту роботи та не пов'язані з проблематикою громадського здоров'я	Ключові положення визначені випадково або відсутні; аналіз ролі профілактики та реабілітації не проведено	Структура роботи порушена; матеріал подано без логічної послідовності, що ускладнює сприйняття та розуміння теми

9.4 Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять для заліку

Поточне оцінювання та самостійна робота												ПТ	ДБ
Модуль 1						Модуль 2							
	1.1	1.2	1.3	1.4	тест	2.1	2.2	2.3	2.4	тест			
	8	11	7	11	13	11	7	7	7	13	95	5	
Розподіл балів за видами діяльності:													
УО		3	3	3		3	3	3	3		21		
Р		5				5					10		
П	5			5							10		
З	3	3		3		3					12		
ПЗ(СК)			4				4	4	4		16		
	50 балів					45 балів							
	Загальна рейтингова оцінка											100	

Умовні позначення, що використовуються в таблиці:

ДБ – додаткові бали

ПТ – підсумок по темах та СР

УО – усне опитування на практичному занятті

Р – написання реферату

П – створення презентації

З – захист презентації, реферату на практичному занятті

ПЗ(СК) – виконання практичного завдання (ситуативного кейсу)

Розподіл балів за видами діяльності

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Усне опитування на практичних заняттях	3	7	21	Залік
Підготовка презентацій	5	2	10	
Підготовка рефератів	5	2	10	
Практичне завдання (ситуативний кейс)	4	4	16	
Захист рефератів, презентацій на практичних заняттях	3	4	12	
Тестування	13	2	26	
Додаткові бали за участь в студентських конференціях, круглих столах, тощо	5	1	5	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $21+10+10+16+12+26+5 = 100$				

9.5 Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90 - 100 балів	«зараховано» /«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів		Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E	60 - 68 балів		Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«не зараховано»/ «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10 Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Коваленко В. В., Малишев В. В., Габ А. І., Шахнін Д. Б., Світовий ринок програмного забезпечення біоінженерії: стан, сегментний аналіз, динаміка та перспективи // Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання : матеріали наук.-практ. конф. «Майбутнє без бар'єрів: ресурси та підтримка сімей з дітьми з аутизмом та іншими інтелектуальними порушеннями» (15 трав. 2025 р., м. Київ). 2024. С. 75–96. DOI: 10.37405/2221-1187.2024.75-96.
2. Коваленко В.В./ Наукові інновації та передові технології (Серія «Педагогіка») – 2025 - № 11(51) 2025 с. 1918-1927
3. Біостатистика: підручник / [Грузєва Т.С., Лехан В.М., Огнєв В.А. та ін.] ; за заг. ред. Грузєвої Т.С. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 384 с.
4. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
5. Економічний аналіз використання ресурсів в системі охорони здоров'я / В.Д.Парій, Ю.М.Сафонов, Н.М. Захарова та ін. / За загальною редакцією професора В.Д. Парія /. Навч. посібн. – Житомир: «Полісся», 2015. – 148 с.
6. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karimand Chorh Chuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
7. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – WileyBlackwell, 2013. – 288 p.

Додаткова література

1. Коваленко В. В., Голуб В. П., Лущик У. Б. Особливості реабілітації хворих з м'язевими спазмами постковідного генезу // Матеріали науково-практичної конференції. Київ, 2025. С. 77.
2. Коваленко В. В., Шитіков Т. О., Лущик У. Б. Сучасні аспекти мультидисциплінарного відновлення важкохворих методами пасивної нейрореабілітації // Матеріали науково-практичної конференції. Київ, 2025. С. 91.
3. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. – 488 с.

4. Мезенцева Н.І., Батиченко С.П., Мезенцев К.В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір: Монографія. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2018. – 136 с.
5. Методика аналізу стану здоров'я населення та діяльності лікувальнопрофілактичних закладів адміністративних територій: методичні рекомендації / М. В. Голубчиков та ін. – К.: МОЗ України, 2011. – 45 с.

Інформаційні ресурси.

1. Населення України. Демографічний щорічник. – К.: Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua)
2. Стратегічне планування в секторі охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах: метод. посіб./ За ред. О. Писаної]. — К.: – 2019. – 75 с. Режим доступу: pr@u-lead.org.ua Вебсайти: u-lead.org.ua, decentralisation.gov.ua.